

فراتر از خبر

چرا سوریه برای جنگ با حزب الله لبنان احتیاط می‌کند؟

راديو فردا

کمتر از یک دقیقه پیش

تصویری از یک گذرگاه مرزی بین لبنان و سوریه

با مطرح شدن پیشنهاد دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، مبنی بر سپردن مسئولیت مقابله با حزب الله به سوریه، موجی از واکنش‌ها در لبنان شکل گرفته است.

برخی از مقام‌ها و جریان‌های سیاسی لبنانی، صرف‌نظر از مواضع‌شان نسبت به حزب الله، بر این نکته تأکید دارند که هرگونه تصمیم درباره خلع سلاح این گروه باید در چارچوب حاکمیت ملی لبنان و از سوی نهادهای رسمی این کشور اتخاذ شود.

رئیس‌جمهور آمریکا در روزهای اخیر از بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، به دلیل حملات این کشور به لبنان به ویژه بیروت ابراز نارضایتی کرده و معتقد است که این حملات می‌تواند توافق با ایران را به خطر بیندازد.

آقای ترامپ همچنین اسرائیل را به دلیل کشته شدن غیرنظامیان در حملات به لبنان مورد انتقاد قرار داد و در جریان نشست اخیر سران گروه هفت در فرانسه اعلام کرد که با احمد الشرع، رئیس‌جمهور سوریه، درباره مقابله با حزب الله در لبنان گفت‌وگو کرده است.

ترامپ همچنان در دیدار با امیر قطر در حاشیه اجلاس سران گروه هفت گفت: «من به اسرائیل پیشنهاد دادم که بگذارد سوریه به موضوع حزب‌الله بپردازد. چون صادقانه بگویم، فکر می‌کنم آن‌ها در انجام این کار عملکرد بهتری خواهند داشت».

او افزود: «اگر اسرائیل نتواند این کار را بدون کشتن همه افراد دیگر انجام دهد، سوریه این کار را انجام خواهد داد».

رئیس‌جمهور آمریکا در هفته‌های گذشته نیز از احتمال اقدام سوریه علیه حزب‌الله سخن گفته بود اما دقیقاً مشخص نیست اقدامی که واشینگتن از سوریه در این زمینه انتظار دارد شامل چه چیزی است. هنوز هیچ مقام آمریکایی در این زمینه توضیحی نداده است.

واکنش سوریه چه بود؟

سوریه هرگونه نقش نظامی در لبنان را رد می‌کند. احمد زیدان، مشاور رئیس‌جمهور سوریه، روز ۲۵ خرداد به شبکه سعودی «العربییه» گفت: «احمد الشرع رئیس‌جمهور سوریه اخیراً در دمشق با همه طیف‌های جامعه لبنان دیدار کرده تا این پیام را منتقل کند: رویکرد ما نظامی یا شبه‌نظامی نیست».

زیدان افزود: «رویکرد سوریه بر حمایت از دولت لبنان برای گسترش کنترل خود بر تمام خاک لبنان استوار است و دولت دمشق معتقد است که دوران دخالت‌ها و قطب‌بندی‌ها که طی دهه‌های گذشته ویژگی حکومت خاندان اسد بود، به پایان رسیده است».

الشرع پس از به قدرت رسیدن در دمشق تاکنون نسبت به مسائل لبنان با احتیاط عمل کرده است، اما این احتیاط ناشی از همدلی با حزب‌الله نیست، بلکه نتیجه یک محاسبه برای بقاست.

نیروهایی که حکومت بشار اسد را سرنگون کردند و اکنون قدرت را در سوریه در دست دارند، سال‌ها در جریان جنگ داخلی سوریه با حزب‌الله، متحد بشار اسد، جنگیده‌اند.

با وجود سال‌ها نقش فعال در جریان جنگ داخلی سوریه از جمله علیه حزب‌الله، اما اکنون احمد الشرع در این دوره باید به تثبیت دولتی فرسوده، بازسازی خدمات عمومی، مهار گروه‌های مسلح، مدیریت بحران آوارگان و آرام کردن اقلیت‌ها بپردازد و همچنین با قدرت‌های خارجی که هنوز بخش‌هایی از خاک سوریه را اشغال کرده یا بر آن اثر می‌گذارند، مذاکره کند.

دولت کنونی سوریه از زمان روی کار آمدن، با گروه‌های قومی و مذهبی مخالف درگیر بوده است؛ از کردها در شرق و شمال سوریه گرفته تا علوی‌ها در غرب و دروزی‌ها در جنوب سوریه.

در چنین شرایطی، مداخله در لبنان، ممکن است هم اهداف دمشق در عرصه سیاست داخلی را با مشکل مواجه کند و هم شکاف‌های قومی و مذهبی را دوباره شعله‌ور نماید.

واکنش‌ها در لبنان چه بود؟

درخواست ترامپ از دمشق برای ورود به پرونده حزب‌الله، در خود لبنان هم واکنش برانگیز شد.

در تازه‌ترین واکنش‌ها، عادل نصار، وزیر دادگستری لبنان، و حزب کتائب، نزدیک به کلیسای مارونی لبنان، درخواست ترامپ از سوریه برای «مقابله با حزب‌الله» را رد کردند.

نصار، که به حزب کتائب نزدیک است، روز پنج‌شنبه در گفت‌وگو با شبکه سی‌ان‌ان اظهار داشت که خلع سلاح شبه‌نظامیان شیعه «مسئولیت دولت لبنان است، نه نیروهای خارجی و این نیروها نباید برای انجام این مأموریت به لبنان اعزام شوند».

او تأکید کرد: «لبنان سال‌ها از مداخلات خارجی رنج برده و اگر حزب‌الله امروز به‌عنوان بازوی ایران عمل می‌کند، به‌دلیل دخالت ایران در امور داخلی لبنان است».

وزیر دادگستری لبنان افزود: «موضع لبنان روشن است: ما خواستار یک آتش‌بس روشن و نهایی، خروج اسرائیل از لبنان و پایان دخالت ایران هستیم».

در همین راستا، حزب کتائب نیز در بیانیه‌ای تأکید کرد که روند انحصار سلاح در دست دولت لبنان باید «در چارچوبی روشن که حاکمیت لبنان را محترم می‌شمارد و نقش نهادهای قانونی را تقویت می‌کند» انجام شود.

این حزب مسیحی همچنین تأکید کرد که «لبنان در تلاش است فصل جدیدی را در روابط خود با سوریه بگشاید؛ فصلی که بر پایه احترام متقابل به حاکمیت، عدم مداخله در امور داخلی و همکاری سازنده در مسائل مورد علاقه مشترک بنا شده باشد».

در ادامه این بیانیه آمده است: «در این چارچوب، روابط لبنان و سوریه باید بر پایه شراکت میان دو دولت مستقل استوار باشد، نه بر مداخله نظامی یا سیاسی یکی در امور داخلی دیگری».

حزب کتائب همچنین از موضع رئیس‌جمهور سوریه استقبال کرد و آن را نشانه‌ای از «احترام به حاکمیت و استقلال لبنان و پایه‌ای برای روابط سالم میان دو کشور» دانست.

پیشینه مداخلات نظامی سوریه در لبنان، که به دوره جنگ داخلی این کشور بازمی‌گردد خاطرۀ خوبی از این حضور نساخته و سوری‌ها مجبور شدند که در سال ۲۰۰۵، پس از ترور رفیق حریری، نخست‌وزیر وقت لبنان، و در پی یک کارزار مردمی بزرگ، از لبنان خارج شوند.

این خروج یکی از نقاط عطف تاریخ معاصر لبنان به‌شمار می‌رود؛ بنابراین پیشنهاد بازگشت سوریه به لبنان حتی تحت عنوان خلع سلاح حزب‌الله، یک زخم سیاسی کهنه و عمیق را دوباره زنده و باز می‌کند.

پیامدهای منطقه‌ای جنگ سوریه علیه حزب‌الله

به عقیده تحلیلگران، حتی اگر سوریه تصمیم بگیرد وارد جنگ با حزب‌الله شود، واقعیات زمین اجرای آن را دشوار می‌کند، زیرا در مناطق مرزی سوریه و لبنان شبکه‌های قاچاق فعالند و وجود روستاهایی که ساکنان‌شان از مردمان دو کشور تشکیل شده، کنترل هر دو دولت لبنان و سوریه را بر آن‌ها تضعیف کرده است.

همچنین مداخله نظامی سوریه در لبنان می‌تواند یک جنگ مذهبی تلقی شود زیرا حزب‌الله یک گروه شیعی است و دولت کنونی دمشق سنی‌مذهب. تلقی یک جنگ مذهبی نه تنها به تنش‌های مذهبی در داخل سوریه دامن می‌زند، بلکه ممکن است ابعاد منطقه‌ای پیدا کند.

احمد الشرع که پیشتر رهبر هیئت تحریر الشام بوده اکنون تلاش می‌کند خود را به‌عنوان رئیس یک دولت معرفی کند، نه فرمانده یک گروه مذهبی و ورود به جنگ در لبنان علیه حزب‌الله، این تلاش او را از بین می‌برد.

همچنین در شرایطی که با به قدرت رسیدن الشرع در دمشق، به حضور نظامی جمهوری اسلامی در سوریه پایان داده شد، جنگ با حزب‌الله و افزایش تنش‌های مذهبی، می‌تواند بهانه‌ای برای تهران برای ورود دوباره به پرونده سوریه باشد.

